

Kulturförvaltningen
Stadsarkivet

Dnr KUL 2024/1657
Dnr SSA 2024/6372

Handläggare
Kulturförvaltningen
Moa Almerud
Telefon: 08-50831913

Till
Kulturnämnden
2025-01-21

Stadsarkivet
Maria Sadeghzadeh
Telefon 08-50828225

Handlingsplan för arbete mot rasism (KS 2024/1035)

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förvaltningarnas förslag till beslut

Kulturnämnden överlämnar kulturförvaltningens och Stadsarkivets tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har bett kulturnämnden att yttra sig över en remiss av Handlingsplan för arbete mot rasism. Handlingsplanen riktar sig mot samtliga nämnder och bolagsstyrelser. Det övergripande målet är att Stockholm stads verksamheter ska vara fria från alla former av rasism.

Kulturförvaltningen och Stadsarkivet ställer sig bakom handlingsplanen. Att inte utsättas för rasism är en mänsklig rättighet. Att undanröja strukturer som verkar diskriminerande är även en förutsättning för att säkra alla stockholmares rätt till kultur.

Kulturförvaltningen och Stadsarkivet erbjuder trygga platser för olika former av samtal, möten och fri kulturutövning. Dessa platser är viktiga för att värna de demokratiska värdena och för att motverka rasism och diskriminering. För att värna demokratiska värden är det viktigt att stadens invånare kan urskilja trovärdiga källor från propaganda, desinformation och försök att skapa polarisering och rädsla mellan medborgarna. Här är arkiv, bibliotek och museer som tillgängliggör fakta och korrekta, vederhäftiga uppgifter viktiga aktörer.

Ärendet

Kommunstyrelsen har bett kulturförvaltningen och Stadsarkivet att yttra sig över en remiss av Handlingsplan för arbete mot rasism.

Handlingsplanen mot rasism syftar till att stärka och utveckla Stockholm stads arbete mot rasism och riktar sig mot samtliga nämnder och bolagsstyrelser. Handlingsplanen omfattar alla former av rasism. Samtidigt är det nödvändigt att uppmärksamma att olika typer av rasism kan ta sig olika uttryck. Handlingsplanen lyfter därför särskilt fem former av rasism: afrofobi, antisemitism, antiziganism, islamofobi och rasism mot samer.

Handlingsplanen är kopplad till Stockholm stads program för de mänskliga rättigheterna (Dnr KS 2023/1159). Det övergripande målet med handlingsplanen är att Stockholm stads verksamheter ska vara fria från alla former av rasism. I handlingsplanen identifieras tre utvecklingsområden som svarar mot fokusområdena i Stockholm stads program för de mänskliga rättigheterna. Varje utvecklingsområde omfattar ett antal aktiviteter.

De tre utvecklingsområdena är:

- Öka kunskapen om rasism och diskriminering
- Motverka att barn och unga utsätts för rasism
- Stärka samverkan med civilsamhället i arbetet mot rasism

Arbetet mot rasism ska vara en del av nämnders och bolagsstyrelsers systematiska arbete för att säkerställa stockholmarnas tillgång till de mänskliga rättigheterna och bidra till att ojämlikheten minskar i enlighet med hållbarhetsmålen i Agenda 2030.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av kulturstrategiska staben på kulturförvaltningen tillsammans med Stadsarkivet.

Förvaltningarnas synpunkter

Kulturförvaltningen och Stadsarkivet ställer sig bakom handlingsplanens mål, identifierade utvecklingsområden och aktiviteter. Handlingsplanen utgör ett angeläget styrdokument för att stärka, utveckla och samla stadens arbete för att bekämpa alla former av rasism.

Rasism och diskriminering - ett hot mot rätten till kultur
Att inte utsättas för rasism är en mänsklig rättighet. Rasism och diskriminering kan även utgöra hinder för enskilda att få tillgång till andra mänskliga rättigheter. Handlingsplanens tydliga koppling till stadens MR-program skapar goda förutsättningar att anlägga ett

intersektionellt perspektiv för att undanröja olika diskriminerande strukturer.

Kulturförvaltningen arbetar för att Stockholm ska växa med kultur och att stockholmarna ska ha lika möjligheter att ta del av och skapa kultur. Stockholmarna ska möta konst och kultur präglad av hög kvalitet, mångfald i kulturella uttryck, bredd i antalet aktörer och tillgängligt för alla. Alla ska känna sig trygga och inkluderade och Stockholms kulturliv ska vara relevant för alla. Olika former av rasism och diskriminering utgör tydliga hinder i arbetet med att säkra alla stockholmarnas rätt att ta del av och utöva kultur. Att undanröja strukturer som verkar diskriminerande är därför en förutsättning för att säkra alla stockholmarnas rätt till kultur.

2020 blev FN:s konvention om barnets rättigheter lag i Sverige. Barnkonventionen slår fast barns rätt att till fullo delta i det kulturella och konstnärliga livet. Barns rätt till kultur och en meningsfull fritid är en högt prioriterad fråga för kulturförvaltningen. Stadens barnombudsman har samtidigt påvisat att barn är utsatta för rasism från tidig ålder och att det är ett utbrett problem. Barn kan utsättas för rasism på alla arenor där de deltar och vanliga platser som beskrivs är i skolan, sociala medier och andra digitala plattformar samt på offentliga platser såsom i kollektivtrafiken. En relevant fråga att undersöka vidare är hur utsatthet för rasism påverkar barn och ungas vilja och möjligheter att ta del av och utöva kultur eller delta i olika fritidsaktiviteter.

Stadens kulturinstitutioner är viktiga arenor

Forskning visar att konst och kultur bidrar till inkludering, social tillit, kritiskt tänkande, sammanhållning och demokratisk delaktighet. Kulturdeltagande har även potential att främja positiva attityd- och beteendeförändringar, som ökad tolerans

Kulturförvaltningen och Stadsarkivet erbjuder fredade och trygga platser för olika former av samtal, möten och fri kulturutövning. Dessa platser är viktiga för att värna de demokratiska värdena och för att motverka rasism och diskriminering.

Stadens bibliotek har ett tydligt demokratiuppdrag. Alla stockholmarna ska ha tillgång till en relevant biblioteksverksamhet som verkar för det demokratiska samhällets utveckling genom att vara en plats för öppna samtal, kultur, litteratur, språkutveckling, bildning och samhällsservice. Arbetet sker ofta i samverkan med civilsamhället. Stadens museer och arkiv skapar genom sina verksamheter möjligheter att lära av historien. Ett exempel på detta är hur Stockholms stadsmuseum håller i utbildningar för anställda i

Stockholms stad på temat de nationella minoriteternas historia, liv och villkor i Stockholm.

Stadsarkivet spelar en viktig roll i att belysa stockholmarnas liv och samhällsstrukturer, både genom att sprida kunskap om historiska skeenden som påverkat samhällets utveckling och genom att skapa strukturer för bevarande av information för framtida forskning. Stadsarkivet ska fortsätta att öka kunskapen om alla former av rasism och diskriminering genom att bidra med det historiska perspektivet på strukturell rasism.

För att värna demokratiska värden är det viktigt att stadens invånare kan urskilja trovärdiga källor från propaganda, desinformation och försök att skapa polarisering och rädsla mellan medborgarna. Här är arkiv, bibliotek och museer som tillgängliggör fakta och korrekta, vederhäftiga uppgifter viktiga aktörer.

På grund av sin öppna karaktär med låga trösklar kan kulturförvaltningens publika verksamheter även bli platser för konflikter och utsatthet. Bland inrapporterade incidenter utgör dock direkta hot och direkta våldshandlingar mot personal och besökare en mycket liten del av totalt inrapporterade incidenter. Samtliga chefer inom Stockholms stadsbibliotek har genomgått Länsstyrelsens utbildning *Rasism i arbetslivet* och det finns riktlinjer för hur medarbetare kan stötta varandra då de är utsatta för olika former av diskriminering. Avdelningschef kan även ansöka om tillträdesförbud till biblioteket om en besökare allvarligt trakasserar någon som befinner sig där.

För att stadens verksamheter på bästa sätt ska kunna bemöta och motverka rasism och diskriminering krävs löpande kunskap om nuläget. Kulturförvaltningen ser därför positivt på handlingsplanens aktivitet att se över hur metoder kan utvecklas för att på ett rättssäkert och sammanhållet sätt kunna följa och mäta upplevelser av olika former av rasism, diskriminering och hatbrott.

För att lyckas i arbetet är det viktigt med samverkan och samordning mellan stadens förvaltningar och bolag. Det handlar, exempelvis om samordning för att skapa bättre former för dialog och inflytande för grupper som är svåra att nå, gemensamma kompetenshöjande insatser, informationsinsatser och framtagande av relevant statistik och annat underlag som kan ligga till grund för analyser samt gemensamma metoder och arbetssätt.

Maria Jansén
Förvaltningschef
Kulturförvaltningen

Lennart Ploom
Förvaltningschef
Stadsarkivet

Bilagor

1. Remiss av Handlingsplan mot rasism. Remisstid 2025-02-13

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Maria Jansén, Förvaltningschef	2025-01-10
Lennart Ploom, Förvaltningschef	2025-01-10